

KRIZNI CENTER
ZA OTROKE
IN MLADOSTNIKE

CENTRO DI PRONTA
ACCOGLIENZA
PER MINORI

*Vsi otroci sveta so z nami
kot naša usoda in naša vest.
In z njimi gremo
- z ramo ob rami -
v prihodnost do svetlih zvezd.*

Tone Pavček

Doroteja Rogelja Majerič

univ. dipl. soc. delavka

vodja

Mitja Svete

univ. prof. sociologije in zgodovine

strokovni delavec

Irena Vodlan

univ. dipl. psihologinja

strokovna delavka

***Doroteja, Mitja, Irena, Leticija in Damjana smo tu,
da ti ponudimo pogovor, pomoč, varnost in nasvet,
če si to želiš, ko imaš problem in potrebuješ nekoga,
da ti prislubne, da se z njim pogovoriš...***

Leticija Jurinčič

prof. razrednega pouka

strokovna delavka

Damjana Jurman

univ.dipl. pedagoginja

strokovna delavka

KRIZNI CENTER ZA OTROKE in MLADOSTNIKE je namenjen otrokom in mladostnikom, pri katerih pristojni Center za socialno delo ugotovi, da je zanj in za zaščito njegovih interesov nujno, da se nemudoma umakne iz zanj ogrožajočega oz. neprimernega okolja in je nujna takojšnja, a kratkotrajna namestitev.

KCM v Kopru sprejema otroke in mladostnike južne primorske regije, to so področja, ki jih pokrivajo Center za socialno delo (v nadaljevanju CSD) Izola, CSD Ilirska Bistrica, CSD Piran, CSD Postojna, CSD Sežana in CSD Koper.

CSD namesti otroka na pravni podlagi Zakona o socialnem varstvu, Zakona o zakonski zvezi in Zakona o upravnem postopku.

V program *kriznega centra* za otroke in mladostnike lahko otroci, ki se v svojem okolju počutijo ogrožene, pridejo sami in se lahko sami zatečejo po strokovno pomoč na varno mesto kadarkoli, 24 ur, vsak dan v letu. *Krizni center* za otroke in mladostnike deluje po določbah o delovanju kriznih centrov, ki določajo prostovoljni pristop, bivanje do treh tednov (21 dni), sprejetje hišnega reda, obvestilo staršem o bivanju, sodelovanje s pristojnim CSD in obiskovanje šole.

Strokovni tim

Beseda direktorice

Nekoč je tam daleč, v globokem morju, živela ribica. Vendar ni bila navadna ribica. Ne, bila je najlepša ribica v širnem morju. Njene luske so bile vseh barv in tudi srebrne, ki so žarele kot mavrica, so bile vmes.

Razvoj mreže Kriznih centrov za otroke in mladostnike je opredeljen v Resoluciji o uresničevanju nacionalnega programa socialnega varstva Slovenije. Sedmim kriznim centrom za otroke in mladostnike in Kriznemu centru za otroke do 6. leta se pridružuje Krizni center za otroke in mladostnike v Kopru, ki bo pokrival potrebe po nastanitvi otrok in mladostnikov desetih južno primorskih občin in šestih centrov za socialno delo.

Od zapisanih usmeritev do uresnitve je bila dolga pot, polna preobratov in zapletov. Že ob umestitvi programa v Nacionalni program socialnega varstva do leta 2005 je bilo sprejeto stališče, da lokalne skupnosti zagotovijo ustrezne prostore, država krije stroške programa, izvajalci, centri za socialno delo, pa z donacijami te prostore opremijo.

Druge ribice so jo klicale Mavrična ribica in dih jim je zastajal ob njeni lepoti.»Pridi, Ma-

vrična ribica, igray se z nami!» so jo vabile. Mavrična ribica pa je le zdrsrnila mimo, ponosna in tiha v lesku svojih mavričnih barv. Niti ozrla se ni.

Na videz korektna ponudba treh partnerstev z neenakovrednimi položaji je vsebovala veliko pasti in ovir. V našem primeru je temeljno in nepremagljivo oviro predstavljalo iskanje ustreznih prostorov za krizni center v mestnem jedru. Poskusi in predlogi so drug za drugim padali v vodo. V mestnem jedru Mestna občina Koper ni imela ustreznih prostorov. Druge občine tudi niso pokazale interesa za zagotovitev prostorov. Najemnina za prostore, ki bi jih lahko najeli v mestnem jedru, so bili za državo predragi, da o možnem nakupu, za katerega smo tudi izdelali projektno nalogo, sploh ne govorimo.

Nekega dne pa je priplavala k Mavrični ribici Mala modra ribica. »Mavrična ribica, kako si lepa,« jo je občudovala. »Tvoje luske se tako lepo bleščijo in toliko jih imaš. Prosim, daj mi eno.«

Veliko mero razumevanja potreb je ob koncu leta 2008 pokazal župan Mestne občine Koper, gospod Boris Popovič, in s sklepom namenil hišo na Kolarski ulici 10 za potrebe Kriznega centra z dnevnim centrom za otroke in mladostnike iz naše občine.

V proračunu Mestne občine Koper za leto 2009 so bila zagotovljena sredstva za izdelavo načrtov in v proračunu za leto 2010 za investicijo. V letu 2009 smo za pridobitev sredstev za investicijo v Krizni center in dnevni center za otroke in mladostnike skupaj z Mestno občino Koper in italijanskimi partnerji kandidirali tudi na javnem razpisu za predložitev standardnih projektov v okviru INTERREG III .

Mavrična ribica si je na moč previdno izpulila najmanjšo od vseh lusk in jo dala Mali modri ribici. »Hvala ti! O, hvala ti!« je presenečena zabrbotala Mala modra ribica in si bleščečo luskinico vtaknila med svoje modre. »O, kako si dobra Mavrična ribica!« je še dodala in radostno odplavala.

Že zgodaj spomladi je dr. Danilo Türk, z dobrodelnim koncertom Fundacije - Pustimo jim sanje, zagotovil sredstva za opremo hiše na Kolarski ulici 10. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve se je s pogodbo zavezalo kriti stroške za delovanje kriznega centra od 01.09.2010.

Mavrično ribico je obšel nenavaden občutek. Še dolgo je gledala za Malo modro ribico, ki je brzela sem in tja po morju s svojo novo bleščečo luskinico...

Lions Klub Koper Capodistria, Rotarijanski klub Koper Capodistria, Podjetje Hervis in mnogi ljudje dobre volje in odprtega srca pa so poskrbeli za vse kar hišo spremeni v prijetno, toplo in prijazno zavetje.

Mavrična ribica jih je pričela deliti vse vprek. Več kot jih je dala, srečnejša je bila. In ko se je voda okrog nje že vsa lesketala od bleščečih se lusk, je končno začutila, da je tu, med vsemi temi ribami, doma.

Krizni center bo svoja vrata odprl otrokom in mladostnikom 07.09.2010. Odprt bo za vse otroke in mladostnike, ki sami ne znajo in zmorejo iz stiske, v kateri so se znašli. Ponujamo jim varen prostor, podporo in pomoč pri iskanju poti iz stiske.

Sanje se uresničujejo

Center za socialno delo Koper, v okviru katerega bo Krizni center za otroke in mladostnike deloval, tega zahtevnega projekta sam ne bi zmožel izpeljati.

Zato hvala Vam gospod župan Boris Popovič, ker ste s svojo odločitvijo omogočili, da so se odprle možnosti, in hvala vašim sodelavcem, ki so bdeli nad tem, da je hiša na Kolarski ulici 10 zasijala v novi podobi.

Zahvala tudi Vam, dr. Danilo Türk, ker ste z donacijo iz Fundacije omogočili, da so prostori lepo, otrokom in mladostnikom primerno opremljeni, zato da bodo lahko mirno spali in se vedro prebujali iz morečih sanj.

Hvala vsem ljudem odprtih rok in dobrega srca za pomoč in podporo prizadevanjem za zaščito otrok in mladostnikov, ki jim nasilje ne pusti sanjati.

Hvala tudi sodelavcem in sodelavkam Centra za socialno delo Koper, ki ste s svojim dragocnim prispevkom sanje spreminjali v resničnost.

Ostani srečna Mavrična ribica!

Marija Perkovič
direktorica

Citati so iz slikanice Mavrična ribica,
avtor Marcus Pfister, založba EPTA, Ljubljana, 1993.

Nastajanje programov za otroke in mlade na Centru za socialno delo Koper

Sredi osemdesetih let smo na Centru za socialno delo Koper na osnovi zaznanih potreb pri obravnavi otrok in mladostnikov ugotavljali, da nekateri mladostniki potrebujejo oblike pomoči, ki jih ni mogoče zagotoviti z individualno obravnavo. Zato smo pričeli z razvijanjem in z oblikovanjem programov za otroke in mladostnike ter z oblikami skupinskega dela z otroki. Na nekaterih osnovnih šolah smo skupaj s sve-tovalnimi službami vodili igralne krožke za učence nižjih razredov.

V letu 1989 je CSD pričel s programom, namenjenim učencem osmih razredov osnovnih šol »Mladostništvo«, kasneje se je program preimenoval v »Kako sooblikujem strpnejše odnose«. Program smo izvajali v prostorih centra za socialno delo. Postopoma se je v program vključevalo vse več osnovnih šol v Mestni občini Koper. Med leti 1994 in 1999 je bilo v program vključenih vseh enajst osnovnih šol s slovenskim učnim jezikom v Kopru. Program je omogočal udeležencem, da na podlagi lastne izkušnje spoznajo center za socialno delo in njegovo dejavnost, kjer lahko ob morebitnih težavah poiščejo pomoč. Preko socialno-interakcijskih vaj in diskusij je udeležencem omogočal izraziti svoja mnenja in občutke, bolje spoznavati sebe, bolje spoznavati in sprejemati druge ter tako razvijati strpnejše medsebojne odnose.

V letu 1992 smo pričeli v okviru obveznih izbirnih vsebin za gimnazijce voditi program »Spoznavanje samega sebe«. Namenjen je bil dijakom prvega, drugega in tretjega letnika. Vključitev v program je

bila prostovoljna. Program je bil usmerjen v spodbujanje notranje motivacije za razvoj odgovornosti, ustrežnejše komunikacije, v krepitev pozitivne samopodobe, strpnosti v medsebojnih odnosih. Eden od ciljev programa je bil še seznanitev dijakov z oblikami psihosocialnih pomoči, ki se izvajajo v lokalni skupnosti. Program smo izvajali pet let.

V letu 1999 in v letu 2000 smo za dijake prvega letnika ekonomske gimnazije prav tako v okviru obveznih izbirnih vsebin v obsegu 15 ur izvedli program »Jaz in drugi«, ki je zasledoval podobne cilje.

V šolskem letu 1994/95 smo za dijake Gimnazije Koper izvajali program »Teme za gimnazijce«, ki je zajemal naslednje teme: Moja podoba o sebi, Spoznavanje čustev, Jaz in moje vrednote, Jaz in moja prihodnost, Zaljubljenost in ljubezen ter Kaj mi pomeni družina.

Nekaj misli, ki so jih udeleženci in udeleženske izrazili ob zaključku programa:

- *Bilo je zabavno, pogovarjali smo se odkrito in sproščeno, vsi skupaj.*
- *Všech mi je bilo, ker smo vsi sodelovali.*
- *Sošolki sem lahko povedala nekaj dobrega, kar ji do sedaj nisem.*

- *Spoznavali smo drug drugega in tudi samega sebe.*
- *Moji sošolci so vedno bolj zanimivi.*
- *Spoznala sem, da moramo drug drugega poslušati.*
- *Spoznal sem, da mi v stiski lahko pomagajo sošolci, prijatelji.*
- *Spoznala sem, da če bom v stiski, se lahko obrnem na center za socialno delo. poznala sem pomen prijateljstva.*
- *Spoznala sem, da se moraš s človekom veliko pogovarjati, preden ga pravilno razumeš.*
- *Spoznala sem, da ima vsak človek dobre lastnosti, ne samo slabe, tako tudi jaz.*
- *Spoznala sem, da se moram tudi sama truditi za prijateljstvo, prijatelja moram včasih tudi pohvaliti.*
- *Lahko bi se večkrat tako srečevali.*

Kakšen pomen ima motivacija, ki vodi kasneje v uresničevanje dolgoročnega cilja? Če to spoznamo, dobimo dodatno motivacijo, da se lažje in z večjo angažiranostjo soočamo z določeno problematiko. Čisto drugače je, če poiščemo, kaj se da narediti in kaj ljudje imajo, katere vire moči, ne pa da gledamo, česa človek nima.

Prostovoljka

Na Osnovni šoli Prade ter eno leto tudi na Osnovni šoli Dekani smo v šolskih letih 1995/96 in 1996/97 izvajali program »Skupina za socialno učenje«. Nekateri učenci višjih razredov so imeli izrazitejšo težavo v medsebojnih odnosih, ki so se kazale tudi v šolskem okolju. Vključenih je bilo dvanajst mladostnikov, poleg mladostnikov s težavami tudi mladostniki, ki so predstavljali pozitivno jedro skupine. Program dela v skupini je bil usmerjen v učenje psihosocialnih spretnosti s končnim ciljem, da bodo mladostniki, vključeni v skupino, vzpostavljali ustrežnejše in strpnejše odnose v svojem socialnem okolju, v širitev socialne mreže mladostnikov v skupini in v osmišljanje njihovega prostega časa.

Od leta 2000 do danes na CSD poteka program »prostovoljnega dela«, ki se je najprej imenoval »Razvijanje in izvajanje prostovoljnega dela«, kasneje se je program preimenoval v »Usposabljanje za prostovoljno delo«.

Psihosocialna pomoč, ki jo nudijo prostovoljci in prostovoljke otrokom in mladostnikom, pripomore k izboljšanju samopodobe, izboljšanju komunikacije, k ustrežnejšemu funkcioniranju in k integraciji v socialnem okolju, k širjenju socialne mreže ter k preprečevanju negativnih oblik vedenja in socialne izključenosti. Tako uporabniki in uporabnice kot tudi njihovi starši izražajo zadovoljstvo s to obliko pomoči. Za njih pomeni odnos s prostovoljcem ali prostovoljko širitev socialne mreže in deluje kot varovalni dejavnik.

Jasna Mekić in Slavica Križnič
CSD Koper

Motivi, ki so jih navajali prostovoljci in prostovoljke :

- *da bom lahko naredila nekaj dobrega,*
- *da bom lahko pomagala vrstnikom in mlajšim otrokom,*
- *ker mi je všeč delo z mladimi,*
- *da bom pridobila nove izkušnje,*
- *všeč mi je občutek, da me nekdo potrebuje in da mu lahko nudim pomoč,*
- *moja mama je sodelovala v podobni obliki prostovoljnega dela,*
- *s tem, ko pomagam drugim, pridobim tudi sama na samozavesti, na svoji samopodobi in dobim občutek, da sem dobra oseba,*
- *lepo je pomagati drugim, ki te potrebujejo,*
- *k prostovoljnemu delu me je spodbudila radovednost,*
- *prostovoljno delo mi pomeni zapolnitev prostega časa,*
- *za prostovoljno delo sem se odločila zaradi družabnosti v skupini,*
- *izkušnje, pridobljene s prostovoljnim delom, mi bodo pomagale, ko bom študirala.*

Skupina za preprečevanje socialne izključenosti in učenje socialnih veščin »KRMARJI«

V decembru 2002 smo pričeli izvajati program »Krmarji«, ki je nastal na podlagi zaznanih potreb pri delu z otroki in mladostniki s težavami pri vključevanju v socialno okolje. Mladostniki, ki so bili zaradi drugačnosti osamljeni, gojenci ali gojenke vzgojnih zavodov, mladi, ki jim je bil izrečen vzgojni ukrep sodišča in niso imeli zgleда in možnosti za učenje ustrežnejšega razreševanja težav in stisk ter moči za vključevanje

v ustrežnejšo družbo. Pozitivno jedro skupine so predstavljali prostovoljci in prostovoljke, ki so bili članom skupine v podporo pri učenju ustrežnejših oblik socialnega vedenja, kar je predstavljalo širitev socialne mreže uporabnikom z ustrežnejšo vrstniško družbo in pripomoglo k boljši vključenosti v socialno okolje. Program smo izvajali vse do konca leta 2007.

Jasna Mekić in Slavica Križnič
CSD Koper

Delavnice za razvijanje nenasilne komunikacije v družini

V letu 2007 smo na podlagi potreb staršev, ki smo jih zaznali pri delu z mladostniki, pričeli z izvajanjem programa za starše. Namenjen je bil staršem mladostnikov, ki so želeli razvijati nenasilno komunikacijo v družini in vzpostaviti boljše odnose s svojim odraščajočim otrokom. Staršem je omogočal spoznati osnovne značilnosti adolescentnega obdobja, večanje občutljivosti za potrebe odraščajočega otroka ter učenje ustrežnejših vzgojnih pristopov in komunikacije.

Jasna Mekić in Slavica Križnič
CSD Koper

»Čutim, da sem čudovita oseba, ki je pripravljena na stvari, ki jih prinaša življenje...«

Lara

Skupina mladih za zdravo življenje in dobre medčloveške odnose (1990-2003)

Program *Skupine mladih za zdravo življenje in dobre medčloveške odnose* temelji v socialno andragoški metodi dela z ljudmi v stiski, ki jo je razvil dr. Janez Rugelj. V trinajstih letih je v treh skupinah v Istri sodelovalo preko 350 mladih oseb, prva skupina je bila ustanovljena v okviru CSD Koper leta 1990.

Osnovno izhodišče programa:

Otrok in mladostnik ne potrebuje znanja o vrstah drog, načinu in potrebnih pripomočkih za uporabo! **Sleherni otrok in mladostnik potrebuje priložnost za medsebojno sodelovanje brez tekmovanja, ocenjevanja in izločanja na podlagi trenutnih rezultatov.** Potrebuje varno okolje in »kredit« v obliki polnega zaupanja vanj s strani pomembnih odraslih. To zagotavlja predstavljeni program.

Poleg opredelitve **ZA** negovanje zdravega sožitnega sloga brez omamljanja značilno, da nihče v skupini ni opredeljen kot uporabnik. Vsakdo je **PROSTOVOLJEC** in je polno odgovoren za pozitivni **VZOR**. Skupina je starostno heterogena (od 07 do 25 let). Pogovor in vedenje v skupini sta spoštljiva, v odnosih veljajo medsebojna naklonjenost, sodelovanje in pomoč. Posameznik sprejme dogovor, ki obsega redno prihajanje na srečanja, opravičilo v primeru izostanka, vzdrževanje telesne kondicije, prostovoljno delo, branje, pisanje, planinarjenje...

Dejavnosti so raznolike (katalog obsega preko 30 vsebin) in izhajajo iz nabora naravnih sredstev, ki jih človek uporablja pri vzgojnih in samo-vzgojnih prizade-

vanjih od nekdaj. Pri tem je osredotočenost usmerjena v predajanje izkušenj, spoznanj, veččin. Tudi zato je bilo organizirano prostovoljno delo vsak petkov popoldan v Domu upokojujencev v Izoli.

Program skupine mladih je pomembno prispeval k osebnostnemu razvoju vseh udeleženi. To kaže obsežna dokumentacija o delu, pričevanja udeležencev (glej fragmente pisemenih izdelkov udeleženi), pa tudi dejstvo, da so se udeleženci osebno angažirali v prvih mesecih implementacije programa projekt Človek, saj so kot zdravo jedro sodelovali na 1. planinskem taboru v visokogorju, pa tudi kasneje.

mag. Tone Kladnik in Branka Knific

Utrinek

Večkrat sem se počutila tako kot ona: brez vsake moči in želje do življenja. A kaj sem hotela? Živela sem naprej, kljub vsem mojim mukam in nelagodju. Živeti se mi je zdelo že nekaj nesmiselnega. Vsak dan se je ponavljalo eno in isto, prepiranje, preklinjanje in navsezadnje tudi jokanje. Ampak pri tem nisem mogla storiti nič! Čisto nič. A hotela sem, trudila sem se, ampak na koncu se je vse obrnilo proti meni, ker bolj ko sem se trudila, bolj se je življenje obračalo proti meni. Vedela sem, da mi nikoli ne bo uspelo doseči tistega, kar hočem.

Hotela sem, da bi bili popolna družina, zato sem se vedno trudila, da ne bi bilo v hiši kreganja. Ampak kako naj ga ne bi bilo, ko pa je oče prihajal domov vinjen in je smrdel po alkoholu. Enostavno na bruhanje mi je šlo vse skupaj. Ko sem ga videla, kakšen prihaja domov, sem se vedno znova tolažila, da je bilo to zadnjič in da bo jutri že vse

v redu. To so bile moje sanje - da bi bilo nekoč vse v redu. Ampak stvari so postajale vedno hujše.

Iskala sem kakšne skrite koticke, kjer bi se lahko pred vsemi skrila in mislim, da je bila to moja soba. Notri sem bila zaprta ure in ure. V dnevno sem prihajala le jest, potem pa spet v svet tesnobe - v sobo. V njej so bile vse moje skrivnosti; nekatere zavite, nekatere pa odvite.

Počutila sem se osamljeno in brez človeka, ki bi me razumel, mi svetoval in pomagal. Bila sem jezna, ker sem se tako pustila, da me je življenje prevaralo, da me je pustilo, da sem bila na milost in nemilost izročena vsemu hudemu. Sama sem se morala znajti, kakor sem vedela in znala. Ampak bila sem premlada za to vlogo, zato sem se pustila.

Sedaj sem bolj »prisebna«. Skupina mladih Izvir mi daje veliko in vesela sem, da me je tistega dne Branka vprašala, če sem za to, da bi se vključila. Tega dne ne bom nikoli pozabila, ker se je takrat zame začelo novo življenje in v sebi sem čutila odrešitev. Saj vem, da življenje ni posuto z rožicami, vem, da bom še veliko pretrpela, da bi dosegla tisto, kar hočem.

Kaja K.

*članica skupine mladih za zdravo življenje
in dobre medčloveške odnose*

Odlomek iz Biltena ob 20. obletnici CSD Koper

*»V šoli sem imela veliko problemov.
S sošolci, z ocenami... VSEGA JE BILO
PREVEČ!!! Stara sem bila dvanajst let,
a sem mislila le na smrt in na sramoto...«*
Kaja

Moj prihod v skupino mladih

Preden sem postala del skupine, sem o njej slišala veliko zanimivega od mojih sošolk, ki sta članici že več kot leto dni. Iz njune pripovedi sem ugotovila, da so v skupini sami dobri in razumevajoči ljudje, ki si med seboj pomagajo in se pri tem močno zabavajo. Slišala sem tudi za pohode in teke, a moram priznati, da so me bolj zanimale druge dejavnosti, na primer sestanki in obiskovanje doma upokojencev. Vseeno me je zanimalo, kako bi bilo, če bi tudi jaz poskusila nekaj povsem novega. Toda ostalo je le pri razmišljanju in v skupino sem prišla ob povsem drugi priložnosti.

Na začetku mi je bilo nerodno govoriti pred vsemi, a ko sem mlade bolj spoznala, je trema izginila. Da na sestankih govorimo pred vsemi in izpostavljam svoja stališča, je zelo koristno. Lahko se znebimo strahu govoriti pred ljudmi v vsakdanjem življenju, pa tudi v šoli, kjer imamo razne predstavitvene naloge. Meni je to zelo pomagalo.

Priznati moram, da sem se že zelo navezala na ljudi v skupini. Žal mi je, da se ne dobimo večkrat, neodvisno od dejavnosti. Zelo sem vesela, ko se na pohodih zbere-

mo v čim večjem številu in se malce tudi pogovarjamo ter smejimo, vendar ne ves čas, ker tudi meni na pohodih ustrežata tišina in mir. Nič ni lepšega, kot je pesem ptic v gozdu in zelena barva, ki nas obdaja. Res je, da sem brez kondicije in da je vsak pohod zame kar trd oreh, toda ko si na vrhu, na našem cilju, se vse stokrat poplača.

Zelo sem vesela, da sem članica skupine mladih in to bom ostala, dokler me bodo hoteli imeti in dokler se bom v njej počutila sproščeno, veselo in ljubljeno.

Renee E.

članica skupine mladih za zdravo življenje in dobre medčloveške odnose

Odlomek iz Biltena ob 20. obletnici CSD Koper

Dana mi je bila priložnost...

Pred leti sem preživljala krizno obdobje, ki je v meni pustilo sledi vse do danes in verjetno za celo življenje. Iz dneva v dan sem padala vse globlje v depresijo, iz katere nisem mogla sama. Potrebovala sem psihiatra, saj sem bila na robu živčnega zloma. Prišla sem celo do take faze, da sem razmišljala o samomoru. Raje to kot ostati brez mame. Nekaj mesecev sem se zapirala v sobo, prižigala sveče, molila, jokala, se valjala po tleh, kričala, se cukala za lase...Ha, saj ne morem verjeti, da to res spravljam na papir. No, potem sem spoznala dekle, ki je imelo težave z domačimi in je bilo povabljen v skupino. Ona pa je povabila mene. Tako sem pristala v Olmu pri Tonetu in Braniki. Hvala vama za vse, kar sta storila zame.

Sprva nisem vedela, ali sodim tja, ker se sploh nisem zavedala same sebe, zato nisem ime-

la nobenih pričakovanj. Ampak to ni bilo nič hudega, ker sta me voditelja hitro »prebrala«. Vedela sta, da potrebujem pomoč. Ker je bilo treba nekaj narediti, smo se lotili dela. Vsak petek smo se družili, se pogovarjali o različnih življenjskih stvareh, svobodno izražali svoja mnenja, tudi knjige smo brali in se o njih pogovarjali.

To, kar mi je dala skupina v teh letih, je predvsem občutek za sočloveka. Da si najprej pošten in iskren do sebe, da nisi sebičen in da imaš odgovornost do nekoga, da ne obsojaš, kritiziraš in ne opravljaš. Veliko sem dobila v teh letih. Naučili so me vztrajnosti, ki je zelo pomembna. Tudi k temu je zelo prispeval tek. Vztrajnosti prej nisem poznala, zato sem redko katero stvar izpegljala do konca, ker sem prej obupala nad seboj... Aha, lahko vidimo, da sem pridobila tudi na samozavesti. Tudi odgovornost do same sebe in do stvari, ki so zame pomembne, odnos do staršev, šole... Čutim predvsem pozitivno energijo, ki sem jo pridobila, občutek, da pripadam družbi in naravi. Da, vse to znata dati voditelja skupine.

Lara Č.

članica skupine mladih za zdravo življenje in dobre medčloveške odnose

Odlomek iz Biltena ob 20. obletnici CSD Koper

Murenčki – skupina za otroke

Skupina Murenčki je namenjena otrokom od šestega do desetega leta starosti iz socialno ogroženih družin, predvsem enoroditeljskih družin, materialno ogroženih družin ter drugih družin s socialnimi stiskami in težavami, ki jih obravnavamo na CSD Koper. Uradni začetek skupine je 21. januar 2003, tako da skupina deluje že sedmo leto.

Vsebina programa povezuje otroke iz socialno ogroženih družin v skupino, kjer izven šolskega časa kreativno, konstruktivno in veselo zapolnijo svoj prosti čas z različnimi dejavnostmi. Otroci se vsaj delno odmaknejo od težke domače situacije ter dobijo nove izkušnje, ki so na poti odrasčanja zelo pomembne. V skupini gradimo na odnosih, vezeh, sodelovanju, timskem delu, na medsebojni pomoči ter drugih pomembnih življenjskih vrednotah.

Murenčki se ob torkih srečujemo na umetniških, gledaliških, likovnih, oblikovnih, glasbenih in drugih delavnicah. Enkrat na mesec organiziramo razne dodatne dejavnosti, pohode, izlete

Doroteja Rogelja Majerič
CSD Koper

Bilka – skupina mladih za osebno rast in kvalitetno preživljanje prostega časa

Bilka je namenjena mladostnikom med desetimi in petnajstim letom, ki živijo v socialno ogroženih družinah, predvsem so to mladostniki, ki so bili že vključeni v preventivni program za otroke Murenčki

in drugi mladostniki, s katerimi se srečujemo pri delu na Centru za socialno delo. Lahko so storilci kaznivih dejanj, mladostniki, ki imajo težave v odrasčanju, vedenjske in učne težave ter živijo v nespodbudnih družinskih okoljih. Program smo izvajali od leta 2006 do konca leta 2008. Mladostniki so v skupini Bilka pridobivali samozavest in pozitivno samopodobo, sproščali negativne stresne energije in s tem dosegali notranje ravnovesje in se učili ustrežnejšega načina komunikacije. Vzporedno pa je bil program usmerjen tudi v učenje zdravih življenjskih navad in prevzemanja odgovornosti zase, za kvalitetno preživljanje prostega časa. Mladostniki so pridobivali občutek sprejetosti, varnosti in pripadnosti v skupini, spoznavali so lepote planin in narave, učili so se skupinskega dela in pristnih medčloveških odnosov in nenazadnje tudi spletali nove prijateljske vezi.

Doroteja Rogelja Majerič
CSD Koper

»Laična pomoč družinam« Program javnih del

Program je namenjen družinam s kompleksnimi in številnimi težavami, ki težje

zadovoljujejo potrebe otrok in mladostnikov in jim v okviru redne dejavnosti centra ni mogoče zagotoviti zadostne pomoči za ureditev (izboljšanje) razmer. V okviru programa se izvaja svetovalno delo in nudi pomoč na socialnem, pedagoškem in psihološkem področju otrokom in mladostnikom ter tudi staršem.

Osnovni cilj programa je omogočiti otrokom in družinam večjo socialno vključenost. Z izboljšanjem samopodobe otrok in mladostnikov vplivamo tudi na vključenost v socialno okolje. S povečanjem občutljivosti staršev za potrebe otrok in mladostnikov in z učenjem ustrežnejše komunikacije v družini se spremenijo vzgojni pristopi staršev, kar se nenazadnje kaže tudi pri šolski uspešnosti otrok in mladostnikov. Trenutno je v program javnih del vključenih 14 družin.

Jasna Mekić in Slavica Križnič

CSD Koper

Ogroženi otroci in mladostniki

Kako pogosta je zloraba otrok? Kako jo prepoznamo? Kdo zlorablja, kdo je povzročitelj? Kako naj delamo z žrtvami zlorab in ogroženimi otroki? Kaj lahko storimo, da preprečimo, da bi se zlorabe nadaljevale, da se dejanja ne bi ponavljala, da otroci ne bodo več ogroženi? Preveč ljudi še vedno verjame, da je zlorabljanje otrok zelo redko.

Ne morejo sprejeti npr. dejstva, da je po nekaterih podatkih tretjina žensk in petina moških v svojem otroštvu doživelo obliko spolne zlorabe, od razkazovanj do spolnih odnosov. To pomeni, vsaka tretja deklica in vsak peti deček. Po manj črnogledih podatkih 12% deklic in do 9% dečkov.

Podatki so zastrašujoči, mogoče preveč, da bi jim lahko verjeli. Preveč grozljivo je, da bi bilo res. Vendar dejstva te podatke potrjujejo.

Grozljivo področje dela, kaj pa lahko naredim, naredimo, jaz ali ti. Najbrž ne došti. Ampak če pomagam eni sami deklici in če prisluhnem samo enemu dečku in njegovemu klicu na pomoč, sem naredila veliko. Mogoče pa je to tista deklica za sosednjimi vrati, ki vsako noč ure in ure prejoče, najprej naglas, potem pa na skrivaj v blazino. Mogoče pa je to tisti deček iz gornjega nadstropja, ki razbija igrače in tepe druge otroke, ki vedno nosi dolge rokave in se pogosto poškoduje, ker je »neroden«. Mogoče pa se bo moj ali tvoj otok proti večeru vračal iz šole, pa ga bodo pretepli, ali napadli... In ne bo nikogar, da bi mu pomagal, da bi ga slišal, ali poslušal.

Prisluhnimo otrokom, vsi otroci imajo pravico do brezskrbnega otroštva, pravico reči ne, pravico do igre, do varnosti, do ljubezni.

Včasih ga odrasli okoli njega ne vzamejo resno, in ne ve, kako in komu naj pove, da je nekaj narobe. Včasih otrok molči zato, da ne bi prizadel staršev, da ne bi izgubil njihove naklonjenosti. Sramuje se tega, kar se je zgodilo in da se ni znal braniti. Čuti se krivega. Čuti se drugačnega. Izgubil je vero v odrasle. Strah ga je storilca. Mogoče pa samo kot majhen otrok včasih ne ve, da je zlorabljen. Taki in podobni so razlogi, da otroci o zlorabah in nasilju pogosto molčijo. In prav zaradi tega smo mi toliko bolj odgovorni.

Ena sam človek ne bo naredil mnogo, ena sama socialna delavka je lahko nemočna. Če pa otrokom damo informacije in zna-

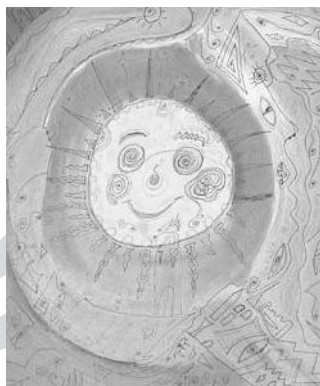
nja, če so šole in vrtci pozorni, če zdravnik ne verjame več, da je bil fantič spet neroden, če mamica prisluhne deklici, da noče sestiti k stricu...

Potem smo že naredili nekaj. Precej. Za tistega fanta in za tisto deklico.

Diana Jerman

CSD Koper

Iz Biltena ob 20. obletnici CSD Koper

Avtorica Dolores Peroša

Podporna skupina ZAČETNICA Primorka

V letu 2006 je CSD Koper v sodelovanju z Združenjem Naravni začetki in Žensko svetovalnico Primorska začel izvajati projekt imenovan Začetnica - Primorka, ki ga je sofinancirala Mestna občina Koper ter podprl tudi direktorat za družino pri MDDSZ.

Namen podporne skupine Začetnica je informiranje in vzpodbujanje pri aktivnem prevzemanju odgovorne in sproščene vloge staršev v nosečnosti, pri porodu in v po-

porodnem obdobju. Naš program pomoči ženskam pri obporodnih stiskah predstavlja edino tovrstno ponudbo v lokalni skupnosti in eno redkih v Sloveniji. Hkrati pa je namen projekta povezovanje strokovnjakov in strokovnjakinj na področju nosečnosti, poroda in starševstva in informiranje javnosti o vseh oblikah programov s tega področja v Mestni občini Koper.

Podporna skupina Začetnica je namenjena mamicam z dojenčki in otroki do dopolnjenega prvega leta starosti. Mamice izmenjujejo/mo izkušnje in informacije o malčkih, posebno pozornost posvečajo/mo času zase. Prebrodijo/mo marsikatero stisko, si odgovorimo na številna vprašanja in dvome, si zaupamo in se podpiramo.

Srečanja Začetnice imamo vsakih štirinajst dni ob četrtekih dopoldan, prihajajo mamice z dojenčki, nekatere tudi z več otroki.

Tatjana Frančeškin

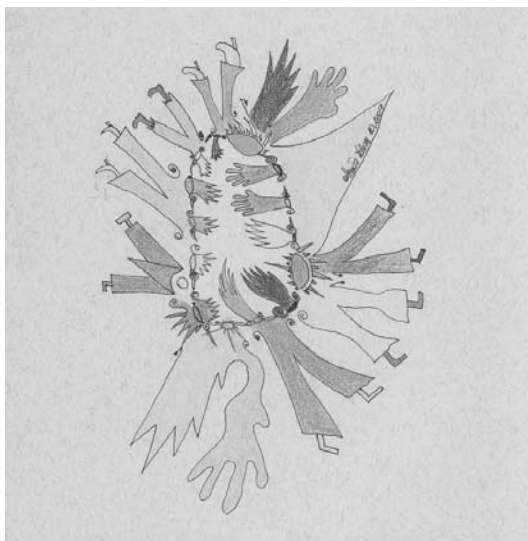
CSD Koper

Med počitnicami

Komaj sem čakal zimske počitnice. Med počitnicami smo šli v Koper. Obiskal sem grob moje mame, kjer sem ji prižgal svečko in dal rožice. Bil sem tudi na Centru za socialno delo, pri gospe Jadranki. Dobro sem se je še spominjal, kako sva z mamico prihajala na center, kadar sem bil pri njej na počitnicah. Socialna delavka mi je podarila vlakec in sladkarije. Ko smo se vračali domov, smo se ustavili v gostišču, kjer smo pokosili. Ta dan je bil zelo lep.

Deček v rejništvu

Avtorica Dolores Peroša

Rejništvo

V skladu z Zakonom o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (Uradni list RS, št. 69/2004- UPB) ter Zakonom o izvajanju rejniške dejavnosti (Uradni list RS, št. 110/2002) je rejništvo posebna oblika varstva in vzgoje otrok, nameščenih v rejniško družino na podlagi zakona, ki ureja družinska razmerja, ali drugega zakona in je namenjeno otrokom, ki začasno ne morejo prebivati v biološki družini. Sistem rejništva predstavlja odgovornost države, da otroku, ki iz različnih razlogov začasno ne more živeti pri svojih starših, najde družino, v kateri bo pridobil pozitivno družinsko izkušnjo. Temeljne psihološke pravice otroka je namreč najlažje zagotoviti v družini, v skupini, ki je otroku hkrati varna in razvidna. Rejništvo ima v Sloveniji dolgoletno tradicijo.

Center za socialno delo odda v rejništvo otroka, ki nima svoje družine, otroka, ki iz različnih vzrokov ne more živeti pri starših, ali otroka, katerega telesni in duševni razvoj je ogrožen v okolju, v katerem živi. Namen rejništva je, da se otrokom v nadomestnih družinah omogoči zdrava rast, izobraževanje, skladen osebni razvoj in usposobitev za samostojno življenje ter delo.

Strokovno delo na področju rejništva je profesionalno in človeško zelo občutljivo področje dela, ki pred socialnega delavca postavlja vedno nova in nova vprašanja, dileme, na katere velikokrat ne najdemo konkretnih odgovorov. Strokovno delo je odvisno od tega ali je sistem rejništva vzpostavljen tako, da vključuje vse udeležene v problemu.

Jadranka Štoka
CSD Koper

Ko se družina poveča

Vedela sem, da jutri prideta otroka. Cele dneve sem bila nemirna in po glavi so mi nenehno rojila nešteta vprašanja. Ali bom zmogla? Nas bosta sprejela? Bilo je tisoče vprašanj a nobenega odgovora. Tudi ponoči ni bilo nič boljše. Večkrat sem se zbudila in se spraševala, ali se nismo prenaglili.

Popoldne so bili tu, socialni delavki s fantoma, ki ju je spremljala še teta. Prvi občutek, ko sem ju pogledala, je bil poln mešanih občutkov, kar bi sedaj težko opisala. Bila sta tako odprta in domača, kot da sta se iz dolge poti vrnila domov.

Med nami ni bilo nobenih odporov ali ovir. Počutila in obnašala sta se, kot da sta doma, kot da tu živita od vedno. Po dveh dneh sem ju peljala v novo šolo. Morala sta z avtobusom. Zato sem mislila, da bo težava. Toda ne. Že drugi dan sta prišla domov z avtobusom sama.

Doma se veliko pogovarjamo in če je potrebno tudi skregamo. Ne gojimo pa zamer, ker pogovarjati se o problemih je najboljša rešitev. Učimo se spopasti s težavami in govoriti o problemih. Želim, da sama povesta, kaj ju muči in kako bi se lahko pomagalo. Presenetila sta me, kako globoko vidita v problem in poznata rešitev. Lepo ju je poslušati in se z njima veseliti vsakega novega uspeha. Sedaj sta pri nas že dva meseca. Veliko sta naredila. D. se je v šoli zelo popravil in ve, zakaj se mora učiti. F. se trudi, čeprav mu včasih ne uspe najboljše, vendar je pomembna volja in želja po uspehu.

Rejnica

Novi starši

Ko sem slišal, da bova dobila nove starše, sem bil zelo vesel. S socialnimi delavkami in teto smo končno prišli. V hiši so nas lepo sprejeli. Zanimalo me je, če imajo računalnik. Imeli so ga in tega sem bil zelo vesel. Prišla je ena punca, njihova hčerka in z njo sem se lepo pozdravil. Nato smo se malo pogovarjali in je prišel še njen brat. Ko so teta in socialni delavki odšli domov, sem si še bolj razgledal hišo. Bila je lepa in velika. Zanimalo me je, kje bom spal. Večerjali smo in malo gledali televizijo. V postelji sem se pogovarjal z bratom in se spraševal, kaj bom delal jutri.

Zjutraj sem zgodaj vstal, bila je sobota in šel sem malo ven. Igrali smo se z žogo. Vrnili smo se zvečer, a mama nas ni skregala. V ponedeljek smo šli v novo šolo, bila je velika in polna učencev. Lepo so me sprejeli. Sošolci so zelo prijazni in v šoli mi je lepo. Ko sem šel domov, sem komaj čakal naslednji dan, da grem spet v šolo. Do sedaj mi je zelo lepo in dobro in upam, da bo tako še naprej.

Deček v rejništvu

V programu otvoritve so sodelovali:

- Osnovna šola Koper /
Scuola Elementare Capodistria
- Osnovna šola Pier Paolo Vergerio Il Vecchio
Koper / Scuola Elementare Pier Paolo Vergerio Il
Vecchio Capodistria
- Gimnazija Gian Rinaldo Carli Koper / Ginnasio
Gian Rinaldo Carli Capodistria
- Splošna Gimnazija Koper
- Srednja tehniška šola Koper /
Scuola media tecnica di Capodistria
- Srednja ekonomsko-poslovna šola Koper
- Knjigarna Libris Koper
- Varstveno delovni center Koper
- Medgeneracijsko društvo SVETILNIK Koper
- STA Travel Cafe Koper
- Društvo prijateljev mladine Koper
- Radio Capris

Zato sem jim še posebej zahvaljujemo.

Izdajatelj: Center za socialno delo Koper,
Cankarjeva 6, 6000 Koper
Uredniški odbor: Doroteja Rogelja Majerič,
Mojca Čavničar, Diana Jerman
Fotografije: Arhiv CSD
Jezikovni pregled: Mila Jerman
Oblikovanje: Studio MAK
Tisk: Tiskarna VEK
Naklada: 300 izvodov
September 2010

KRIZNI CENTER ZA OTROKE IN MLADOSTNIKE/
CENTRO DI PRONTA ACCOGLIENZA PER MINORI
Kolarska ulica/Via dei Carreri 10,
6000 Koper/Capodistria
Telefon: 05 66 34 590, 05 66 34 599,
<http://www.csd-kp.si>